

<http://koridor-ku.si/oder/kons-novi-dobi/>

1 / 2

20. 6. 2021 / ODER / RECENZIA

ZALA JULIJA
KAVČIČ

Kons: Novi dobi

KONS: NOVI DOBI. FOTO: NADA ŽGANK

Režiser: Žiga Divjak
 Dramaturginja: Katarina Morano
 Scenograf in avtor videa: Igor Vasiljev
 Kostumografka: Tina Pavlovič
 Asistentka scenografa: Ana Johana Scholten
 Avtor glasbe: Blaž Gracar
 Lektorica: Barbara Rogelj
 Oblikovalec svetlobe: David Orešič

Igrajo: Vesna Jevnikar, Vesna Pernarčič, Danja Reichman, Miha Rodman,
 Blaž Setnikar, Vesna Slapar, Aljoša Ternovšek, Iztok Drabik Jug
 Datum premiere in ogleda: 30. maja 2021

»**N**edelja je, moja soba je prazna. Nedelja je, moja soba je pusta. Nedelja je, moja soba je tiha.«

V glavi pa mi še vedno odzvanjajo **Kosovelovi** verzi. Konec maja je pred vse prej kot prazno dvorano premiero doživel *Kons: Novi dobi*, avtorski projekt **Žige Divjaka** in **Katarine Morano**, ki je njuno drugo sodelovanje v **Prešernovem gledališču** po uprizoritvi priredbe **Cankarjevih besedil Ob zori**, ki izhaja iz **poezije Srečka Kosovele**. Uprizoritev z besedami izpred stotih let ujame trenutno stanje duha in nagovarja »Novo dobo« z vso ostrino in nežnostjo pesnika, ki je neomajno verjel v moč človeka in »človečanstva«.

»**Novo človečanstvo vstaja! Osvobojeni človek prihaja!**«

Kosovelova poezija presega okvire posameznih umetniških gibanj in prepričanj, je dinamična in mnogoplastna ter zato še posebej pripravna za vsakovrstno premetavanje in razvijanje novih pomenov. Divjak in Morano sta prečesala obširni, v veliki meri kanonizirani opus pesnika in verze iz različnih pesmi razstavila, pregnetla, premešala, postavila v drugačne kontekste in med njimi ustvarila kontraste ter nova pomenska ujemanja. S poetičnim kolažem avtorja stopita v dialog s pesnikom, nato pa vanj povabita še gledalce. Uprizoritev v dveh delih tematsko razvija koncepcijo človeka in sveta z recitacijo verzov in skupinskimi skandiranj. Natančnost in časovna usklajenost le-teh pričata o mesecih intenzivnih vaj in v svoji brezkompromisni sinhronosti spominjajo na ritual.

KONS: NOVI DOBI. FOTO: NADA ŽGANK

»**V jesenski tihi čas prileti brinjevka na Kras.**«

Jedro uprizoritve je govor. Dvorana je temna (kot ponavadi), a temen je tudi oder (Je na tleh zemlja?), in temni so igralci (Kdo je kdo? To ni pomembno). Edini vir svetlobe je črno-bela projekcija v ozadju, ki se spreha med kraškim rastjem in proti kateri sprva so druga ob drugi obrnjene temne silhuete igralcev. Mizanscena je popolnoma zreducirana, kar vso pozornost preusmeri na vsako besedo, ki jo igralci pošljejo v dvorano. Poezija je intimen medij – potrebuje

največ glas, ki jo bo izrekel, in uho, ki jo bo slišalo (včasih niti tega). Scenografija Igorja Vasiljeva, preprosta, a učinkovita, ohrani to intimnost v priredbi Kosovelovih verzov za gledališče, ki je z osmimi igralci na odru in sto in več gledalci v dvorani vsekakor kolektivna praksa.

»Mi vsi, ki korakamo!«

Temne postave se obrnejo in naredijo korak proti občinstvu. Nosijo zaščitne čelade, podobne tistim, ki jih najdemo na fotografijah s covidnega oddelka – so opomin na vsesplošno zamaskiranost, ki jo zahteva »nova realnost«, hkrati pa pričajo o težavnosti samega procesa nastanka uprizoritve v času, ko nevarnost *dobesedno* visi v zraku. V čeladah so nameščene luči, ki jim osvetljujejo obraze – spominjajo na svetilke. Igralce svetloba v čeladah slepi (ponuja se zgodovinski arhetip slepega preroka-pesnika), zato ne vidijo in niti ne gledajo publike, a vendar jo nagovarjajo, bodisi vsak posamezno ali kot kolektiv. Kod predstave med njimi ne dopusti fizične komunikacije niti pogledov – interakcije se zgodijo v zvočni in pomenski sferi, ko se drug na drugega navezujejo z verzi in se združujejo v skupnih skandiranjih. Glasovi igralcev prevzemajo vedno nove barve in tone, uravnavajo jakost in izbirajo poudarke, s čimer ustvarjajo skoraj sakralno vzdušje, v katero je z velelnimi glagoli (»bodi«) in vključujočimi zaimki (»mi vsi«) vključen tudi gledalec. Vsaka beseda ima neizmerno težo tako v svojem pomenu kot funkciji – napačna bi lahko podrla ritem predstave, a to se ob uigranosti in suverenosti celotne zasedbe [Vesna Jevnikar](#), [Vesna Pernarčič](#), [Darja Reichman](#), [Miha Rodman](#), [Blaž Setnikar](#), [Vesna Slapar](#), [Aljoša Ternovšek](#), [Iztok Drabik Jug](#)) zdi kratkoma nemogoče.

KONS: NOVI DOBI. FOTO: NADA ŽGANK

»Tisoč nas je in tisočkrat tisoč. Tisočkrat tisoč dobrih misli, tisočkrat tisoč dobrih src.«

Kosovelova poezija nagovarja človeka kot posameznika na intimnem, čustvenem področju in hkrati kot pripadnika družbe, »človečanstva« v kontekstu celega sveta. Njegovi verzi tako kot pred stoletjem še danes nosijo občutek nujnosti. V predstavi *Kons: Novi dobi* ne moremo preslišati niti besede. Zadnji verz je katarzičen, roteč, a mehak in ostane v ušesu še več dni po predstavi. Svet je težek, težko je »človečanstvo« in še težja misel o njegovi usodi. Najtežje pa je biti človek.

»Bodi svetilka, če ti je težko biti človek.«

Lektorirala: Uršula Gačnik